ЗАЕТОСТ НА РАБОТНИЦИ - ГРАЖДАНИ НА ТРЕТИ ДЪРЖАВИ

АТАНАСКА ТОДОРОВА
Институт за социални и синдикални изследвания и обучение, КНСБ

Европейски директиви в областта на законната миграция, транспонирани в националното законодателство

- **Директива 2003/109/ЕО** за дългосрочно пребиваващите;

- **Директива 2004/38/ЕО** за правото на свободно движение;

- **Директива 2003/86/ЕО** за правото на събиране на семейството;

- **Директива 2004/81/ЕО**- за правото на пребиваване на жертвите на трафик на хора или на незаконна имиграция;

- **Директива 2009/50/ЕО** за висококвалифицирана трудова заетост (Синя карта);

- **Директива 2009/52/ЕО** за санкциите срещу работодатели на незаконно пребиваващи;

- **Директива 2011/98/ЕС** за Единното разрешение за пребиваване и работа;

- **Директива 2014/36/ЕС** за сезонните работници;

- **Директива 2014/54/ЕС** за упражняването на права в контекста на свободното движение на работници;

- **Директива 2014/66/ЕС** за вътрешнокорпоративния трансфер;

- **Директива 2016/801/ЕС** за научните изследователи, студентите, стажажантите, доброволческата дейност, програмите за ученически обмен или образователни проекти и работа по програми "au pair".

Развитие на законодателството

<u>В периода 2009-2016 г.:</u>

- Закон за насърчаване на заетостта;

- Наредба за условията и реда за издаване, отказ и отнемане на разрешения за работа на чужденци в Република България;

- Наредба самостоятелна заетост.

<u>В периода 2016-2021 г.:</u>

-Закон за трудовата миграция и трудовата мобилност (ЗТМТМ);

- Правилник за прилагане на ЗТМТМ;

- Закон за чужденците в Република България (ЗЧРБ);

- Правилник за прилагане на ЗЧРБ.

<u>В периода 2021-2024 г.</u>

Национална стратегия по миграция на Република България 2021-2025 г.:

- намаляване на административните процедури за прием за целите на пребиваване и работа (облекчени визови правила, по-ускорени процедури за прилагане на разрешителния режим или по-малко на брой изискуеми документи, по-добра координация между националните компетентни органи и др.);
- проучване на съществуващи добри практики в ЕС по отношение на облекчаване на процедурите за пребиваване и работа;
- установяване на практики за регулярен преглед на условията за влизане и пребиваване на граждани на трети държави за целите на обучение или работа и за актуализиране на правната рамка и условията/изискванията за дадени категории;
- подобряване на достъпа до информация за граждани на трети държави, потенциални мигранти към Република България, относно възможностите за работа в страната в координация с центрове на консултиране и информация (създаване на такива центрове);
- осъществяване на контрол и превенция по отношение на незаконното наемане на работа и проверки на заплащането – за избягване на трудовата експлоатация, незаконното пребиваване за цели, различни от декларираните и др.

УСЛОВИЯ ЗА РАЗРЕШАВАНЕ НА ДОСТЪП ДО ПАЗАРА НА ТРУДА

Граждани на трети държави могат да упражняват трудова заетост в Република България когато:

- пребивават на законно основание на територията на страната, което се удостоверява със съответното разрешение за пребиваване или разрешение за пребиваване и работа, издадени от Министерството на вътрешните работи;

- притежават разрешение от изпълнителния директор на Агенцията по заетостта за работа или за извършване на дейност на свободна практика.

УСЛОВИЯ ЗА РАЗРЕШАВАНЕ НА ДОСТЪП ДО ПАЗАРА НА ТРУДА

- Спазване на изискването на определено съотношение на чужденците спрямо назначения български персонал и чужденци с приравнени права в дружеството - 20 % от средносписъчната численост за големите предприятия и 35 % - за малките и средни предприятия /**прилага се само за процедурата Единно разрешение за пребиваване и работа**/;

- Предлаганите условия на труд и заплащане не са по-неблагоприятни от условията на българските граждани за съответната категория труд;

- Гражданинът на трета държава притежава специализирани знания, умения и професионален опит, необходими за съответната длъжност.

Социален диалог

Национален съвет по трудова миграция и трудова мобилност:

- състои се от равен брой представители на представителните организации на работодателите и на работниците и служителите на национално равнище, от представители на министерства, агенции и др.;
- обсъжда политиката в областта на трудовата миграция и трудовата мобилност;
- дава предложения за законодателни, стратегически и др. мерки в областта на трудовата миграция и свободното движение на работници;
- обсъжда приема на работници от трети държави, включително в рамките на двустранните спогодби и др.

Режими за достъп до пазара на труда

- **С разрешение 7 режима за работа:** Единно разрешение за пребиваване и работа; Синя карта на ЕС; Разрешение за сезонен работник за сезонна заетост от 90 дни до 9 месеца; Разрешение на лице, преместено при вътрешнокорпоративен трансфер; Разрешение за работа на командировани работници; Разрешение за работа на членове на семейство на пребиваващи на територията на България граждани на трети държави и Разрешение за извършване на дейност на свободна практика.
- **С регистрация 6 режима работа:** Лица от български произход; Краткосрочна заетост на командировани работници (за 3 месеца в рамките на 12 месеца и до 6 мес в рамките на 12 месеца); Сезонна заетост до 90 дни; Научни работници; Студенти и Стажанти.
- **Работа чрез Деклариране на заетостта пред Агенция по заетостта (4 режима):** Членове на семейства; Граждани на трети държави, подали молба за международна закрила и производството не е приключило до три месеца от подаването на молбата поради независещи от тях причини; Граждани на трети държави, на които са издадени заповеди за експулсиране и експулсирането не е осъществено след една година от издаването на заповедта и Граждани на трети държави, които са жертви на трафик на хора и притежават статут на специална закрила съгласно Закона за борба трафика на хора

Двустранно сътрудничество

Спогодби за регулиране на трудовата миграция с трети държави:

- сключват се приоритетно с държави, с които има сключени или се водят преговори да бъдат сключени двустранни договори за социална сигурност;

- необходимо е наличие на взаимен интерес;

- следва се политиката на ЕС за засилване на взаимодействието на Съюза с трети държави в областта на законната миграция.

Сключени спогодби: Аремения, Грузия, Молдова

Правителството има мандат за водене на преговори и сключване на спогодби: Беларус, Украйна, Азербайджан, Киргизстан, Узбекистан, Албания и Туркменистан.

Спогодбите:

- предвиждат достъп до пазара на труда без разрешение за работа, а само с регистрация;

- за наетите по спогодби граждани на трети държави не се прилага процентното ограничение, предвидено в чл. 7, ал. 1, т. 1 от ЗТМТМ.

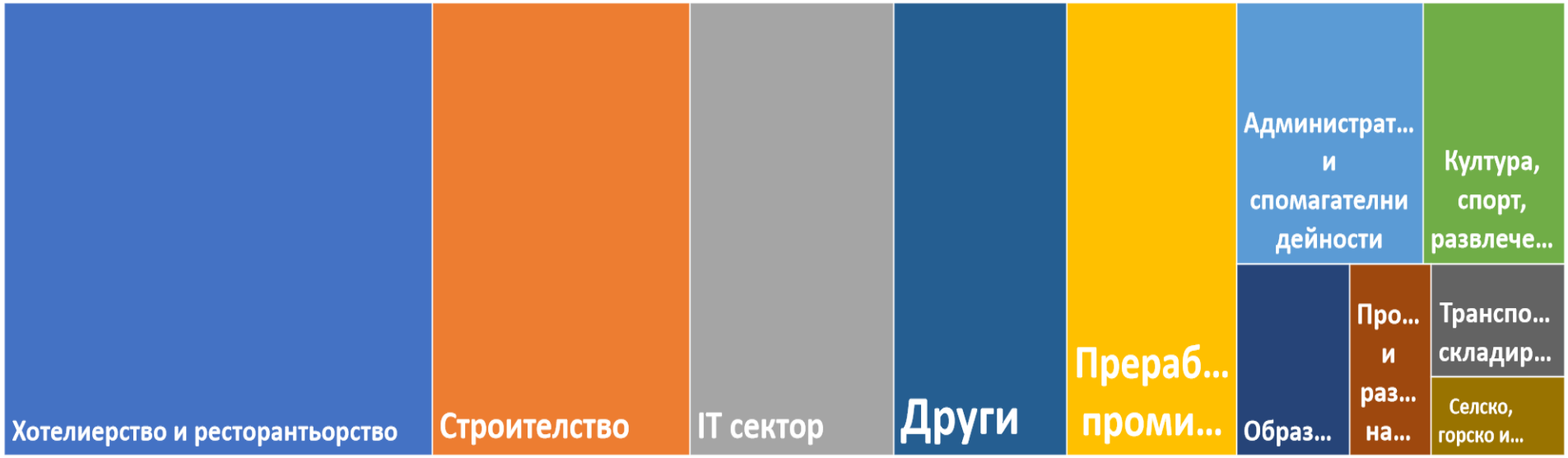
Актуална информация
01.01. - 31.07.2025 г.

- **32 148 граждани на трети държави** по всички процедури, свързани със заетост на чужденци, граждани от **71** трети **държави.**

- Държави по произход
  - Дългосрочна заетост (разрешително за работа) : Узбекистан; Турция; Непал; Индия; Индонезия и др.
  - Краткосрочна заетост (регистрация) :
    - **сезонна заетост до 90 дни**: Узбекистан; Киргизка Република; Турция; Бангладеш; Непал и др.
    - **командироване на служители до 90 дни** са регистрирани граждани на Турция; Р С Македония; Канада; Узбекистан и др.
    - **заетост на лица от български произход са регистрирани близж 40** декларации на работодатели за граждани на Украйна; Молдова; Сърбия и Русия.

- Сектори

БРОЙ РЕШЕНИЯ ЗА ДОСТЪП ДО ПАЗАРА НА ТРУДА

Предизвикателства

- Липса на национална политика и стратегия в областта на миграцията (вкл. трудовата);
- Необходимост от кодификация на законодателството в областта на миграцията (напр. разработването на Миграционен кодекс);
- Създаване на единен орган на изпълнителната власт, който да осъществява дейността по формулиране на политиката, разработване и изпълнение на законодателството и мерките в областта на миграцията (напр. Министерство на имиграцията и убежището);
- Пълна електронизация на процесите по кандидатстване и издаване на визи, разрешения за пребиваване (вкл. с цел заетост).

LABOUR INT

- Многостранен подход за интеграцията на мигрантите на пазара на труда на търговските палати и синдикати на европейско и национално ниво (2016-2018 г.);

- Партньори – Белгия, Германия и Италия;
- КНСБ и БТПП – асоциирани партньори – заключителна международна конференция в София

http://www.labour-int.eu/

UnionMigrantNet и градовете заедно за интеграция (2020 – 2024 г.)

- Партньори - **8 общини и 9 члена на UnionMigrantNet** от Белгия, България, Гърция, Италия и Словения
- Български партньори - **КНСБ и „Асоциация за развитие за София“**

Дейности в България:

- Местна **Коалиция на организациите работещи с ГТД и общината**;
- **Изследване за достъпа до българския пазар на труда** на граждани на трети държави;
- 5 обучения по трудови права ГТД в градовете София и Харманли;
- 3 семинара за работодатели;
- 2 кампании на национално ниво:
  - За информация сред всички категории ГТД – мигранти, търсещи закрила и получили статут;
  - За застъпничество сред работодателите;
- Обмен между местните власти и членове на UMN – КНСБ и FGTB, общините София и Лиеж
- Заключителна конференция на проекта в София.

Erasmus+
Enriching lives, opening minds.

ИССИО ISTURET

EAGLE

- **EAGLE 3D виртуална геймифицирана платформа**
  - Обучителна програма за обучители на възрастни с фокус прилагането на принципите на андрагогиката в техните методи за преподаване.
  - 3 Модули за обучение:
- Зелени умения и устойчивост,
- Права на работещите от разстояние в ерата след Ковид
- Специфични дигитални умения за обучители на възрастни.

https://eagleproject.net

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Project No: 2023-1-BG01-KA220-ADU-000160099

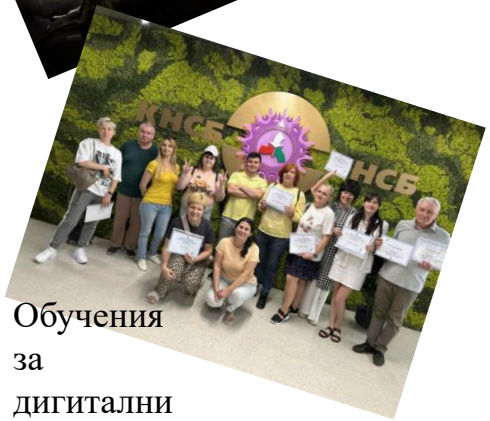
LABOUR INT 3 (2024 - 2027)
Дейности на КНСБ

Обучения по трудови и осигурителни права

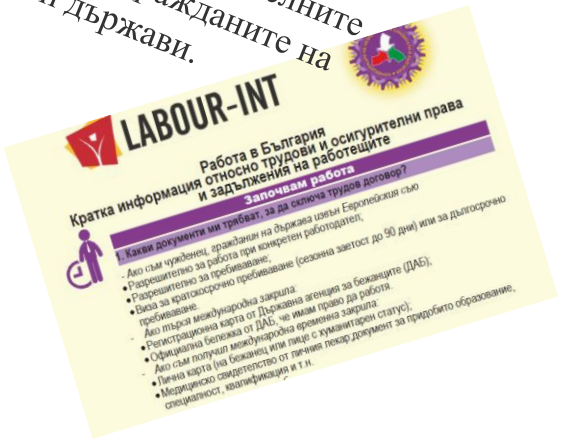
Информационни постери на 5 езика

Обучения за дигитални умения

Брошура, отпечатана на пет езика – български, английски, арабски, руски и украински, разяснява трудово-осигурителните права на гражданите на трети държави.

https://knsb-bg.org/index.php/tag/labour-int-3/

Благодаря за вниманието !